

“ Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
туган якны өйрәнү музейе”
муниципаль бюджет учреждениесе
Уставына үзгәрешләр кертү турында

Чүпрәле муниципаль районы Уставының 44 матдәсенә таянып, Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. “ Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе” муниципаль бюджет учреждениесе Уставына түбәндәге үзгәрешләрне кертәргә:

1) 1.10 пунктның түбәндәге редакциядә баян итәргә:

“1.10. МБУ структурасына керәләр һәм аның филиаллары булып торалар:

- Ә.Ш.Әбдриев исемдәге “Жир һәм кешеләр” музейе;

Урнашу адресы: ТР, Чүпрәле районы, Иске Шәйморза авылы, Тукай урамы, 1 йорт;

- П.В. Дементьев музейе;

Урнашу адресы: ТР, Чүпрәле районы, Яңа Уби авылы, Тынычлык урамы, 40 йорт”;

2) 3.4 пунктны төшереп калдырырга;

3) 3.5-3.7 пунктларын тәңгәл рәвештә 3.4-3.6 пунктлары итеп санарга;

4) 5.3 пунктның түбәндәге эчтәлектәге 5.3.1-5.3.6 подпунктлары белән тулыландырырга:

“5.3.1. Милекне аеруча кыйммәтле күчемле милек категориясенә кертү хакындагы карар күрсәтелгән милекне учреждениегә беркетү хакындагы карар белән бергә кабул ителә.

5.3.2. МБУ га үз уставы бурычларын үтәү өчен кирәк булган жир кишәрлеге аңа даими (вакыты чикләнмичә) файдалану хокукында бирелә.

5.3.3. Милек һәм жир кишәрлегенә милекчәсе булып “Чүпрәле муниципаль районы” муниципаль берәмлеге тора.

5.3.4. МБУ үзенә беркетелгән милек һәм жир кишәрлегенә карата файдалану һәм эш итү хокукын законнарда һәм милек беркетү хакындагы килешүдә билгеләнгән чикләрдә гамәлгә ашыра.

5.3.5. МБУ ның үзенә беркетелгән яки сатып алу өчен аңа бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган күчемсез һәм аеруча кыйммәтле күчемле милек белән Гамәлгә куючы ризалыгыннан башка идарә итәргә хокукы юк.

5.3.6. Калган милек, шул исәптән күчемсез милек, белән МБУ мөстәкыйль идарә итәргә хокуклы”.

2. “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе” муниципаль бюджет учреждениесе Уставын әлеге Карарга кушымта итеп бирелүче яңа редакциядә расларга.

3. “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе” муниципаль бюджет учреждениесе директорына яңа редакциядәге Уставны, гамәлдәге законнарга туры китереп, салым органнарында дәүләт теркәвенә документлар тапшырганда гариза бирү вәкаләтен бирергә.

Башкарма комитет Җитәкчесе
вазифаларын башкаручы:

Д.А.Сатдинов

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Башкарма комитетының

№ _____

Карары белән
расланган.

“ Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль
районы туган якны өйрәнү музейе”
муниципаль бюджет учреждениесе
УСТАВЫ
(яңа редакция)

Иске Чүпрәле ав.
2019

1. Гомуми нигезлэмэләр

1.1. “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе” муниципаль бюджет учреждениесе социаль-мәдәни, фәнни-тикшеренү һәм уку-тәрбия, фәнни-методик функцияләргә гамәлгә ашыру; күчәмлә һәм күчәмсез, мәдәни һәм тарихи кыйммәтләргә саклау һәм алардан файдалану өчен Гамәлгә куючылар тарафыннан булдырылган коммерциячел булмаган оешма булып тора.

1.2. “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе” муниципаль бюджет учреждениесен (алда – Музей) гамәлгә куючы - Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты (алда – Гамәлгә куючы). Гамәлгә куючы Музей эшчәнлеген координацияләү һәм жайга салуны, музей фондларын саклау һәм алардан файдалануның тәмин ителешенә контрольне гамәлгә ашыра. Музей Гамәлгә куючы алдында хисап тоты, ведомствочыл буйсыну ягыннан гамәлдәге законнарда, муниципаль районның хокукый-норматив актларында күздә тотылган тәртиптә “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә” муниципаль казна учреждениесенә карый.

1.3. Тулы атамасы:

рус телендә: Муниципальное бюджетное учреждение «Краеведческий музей Дрожжановского муниципального района Республики Татарстан», кыскартылма атамасы «МБУ»;

татар телендә: «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы туган якны өйрәнү музейе» муниципаль бюджет учреждениесе.

1.4. МБУ юридик зат булып тора; үз эченә структур бүлекчәне (филиал) керткән административ берәмлекләрдән тора; аерымланган мөлкәткә, үз атамасына, мөстәкыйль баланска, сметага, кредит оешмаларында исәп-хисап һәм башка счетларга, билгеләнгән үрнәктәгә мөһер, штамп, бланкларга ия.

1.5. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына туры китереп, МБУ коммерциячел булмаган оешма булып тора, үз исемнән мөлкәти хокукларын гамәлгә ашыра, үз йөкләмәләренә ия, судта дөгъвачы һәм жавапка тартылуы булырга хокуклы.

1.6. МБУ, үз составына керүче филиалларның территорияль урнашуына бәйсез рәвештә, функцияләрен бердәм административ һәм методик житәкчелек, уртак милек фонды һәм штатлар, үзәкләштерелгән технологик процесслар нигезендә башкаручы структур яктан бөтен учреждение.

1.7. МБУ үз эшчәнлеген Россия Федерациясе Конституциясенә таянып; “Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкәрләре) турында”гы 25.06.2002 ел № 73-ФЗ Федераль законына; 09.10.1992 ел №3612-1 “Мәдәният турындагы Россия Федерациясе законнары нигезләренә»; “Россия Федерациясенә музей фонды һәм Россия Федерациясе музейлары турында”гы 26.05.1996 ел Федераль законына; “Мәдәни һәм тарихи кыйммәтләргә саклау һәм файдалану турында”гы 02.10.1996 ел №755 Татарстан Республикасы Законына; “Мәдәният турында”гы 03.07.1998 ел №1705 Татарстан Республикасы Законына; Татарстан Республикасы

Министрлар Кабинетының 27.04.1996 ел №345 Карары белән расланган Татарстан Республикасында мәдәният һәм сәнгать оешмаларының хужалык эшчәнлегенә нигезләре һәм аны финанслау турындагы Нигезләмәгә; «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 06.10.2003 ел 131-ФЗ Федераль законына; «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында»гы 01.04.2005 ел №60-З РТ Татарстан Республикасы Законына; Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 31.01.2007 ел №94-Р Бюерыгына; Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының, Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актларына туры китереп алып бара.

1.8. МБУ Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы бюджеты средстволарынан финанслана.

МБУ үз эшчәнлеген Уставта билгеләнгән максат һәм бурычлардан чыгып; үзгәндә булган ижат һәм хужалык ресурсларын, МБУның ижади-житештерү һәм социаль үсеш перспективаларын исәпкә алып планлаштыра.

1.9. МБУның юридик адресы һәм урнашкан урыны:

422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Дзержинский урамы, йорт № 3.

1.10. МБУ структурасына керәләр һәм аның филиаллары булып торалар:

- Ә.Ш.Әбдриев исемдәгә “Жир һәм кешеләр” музей;

Урнашу адресы: ТР, Чүпрәле районы, Иске Шәйморза авылы, Тукай урамы, йорт №1;

- П.В. Дементьев музей;

Урнашу адресы: ТР, Чүпрәле районы, Яңа Уби авылы, Тынычлык урамы, йорт №40.

2. Максатлары, бурычлары һәм эшчәнлек предметы

2.1. МБУ фәнни-тикшеренү һәм фәнни-агарту учреждениесы, күчемле һәм күчемсез мәдәни һәм тарихи кыйммәтләренә саклау оешмасы булып тора.

2.2. МБУ эшчәнлегенә предметы булып түбәндәгеләр тора:

- тарих һәм мәдәниятның тарихи, фәнни, архитектур, сәнгати, мемориаль һәм мәдәни яктан башка аерым кыйммәтләргә ия булган күчемсез ядкәрләрен комплекслы өйрәнү, популярлаштыру һәм музей максатларында файдалану;

-фәнни-тикшеренү эшчәнлегенә;

-фәнни-методик эшчәнлек;

- экспозицион-күргәзмә эшчәнлегенә;

-жыю эшчәнлегенә;

-административ-хужалык эшләренә;

-күчемле мәдәни һәм тарихи байлыкны реконструкцияләү, консервацияләү, реставрацияләү, пропагандалау һәм популярлаштыру;

2.3.МБУ эшчәнлегенә төп максатлары һәм бурычлары булып түбәндәгеләр тора:

-күчемле һәм күчемсез тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренә саклау, өйрәнү һәм файдалану өчен уңайлы шартлар булдыру;

-мәдәни һәм табигый мирасны музей средстволары (экспозициялар, күргәзмәләр, экскурсиялар, лекциялар һ.б.) ярдәмендә популярлаштыру;

-халыкта эстетик ихтыяж формалаштыру һәм аны кәнагәтләндерү;

2.4. Райондагы тарих, архитектура һәм мәдәни мирас һәйкәлләрен саклау һәм файдалануны тәэмин итү өчен:

-билгеләнгән тәртиптә археологик һәм башка фәнни экспедициялар оештыра һәм үткәрә; мәдәни мирас объектларын исәпкә ала һәм паспортлаштыра, аларны мәдәният тарихы һәйкәлләре исемлегенә керту турында билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр кертә;

-район территориясендәге ТРның Мәдәни һәм тарихи һәйкәлләр реестрына кергән архитектура һәйкәлләрен карап тору режимын эзерләүдә катнаша;

-район территориясендә булган мәдәни мирас объектларына карата хокук бозуларны кисәтү яки туктату буенча барлык кирәкле чараларны күрә, ачыкланган хокук бозу фактлары һәм күрелгән чаралар хакында кичекмәстән Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы каршындагы Тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрен саклау һәм куллануга дәүләт контроле баш идарәсенә хәбәр итә;

-тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрдән файдалануның торышына һәм билгеләнгән хокукый режимның, кагыйдәләренә үтәләшенә контрольне гамәлгә ашыра;

-тарихи-мәдәни мирас объектларында проектлау, реставрацияләү, ремонтлау эшләре һәм башка эшләр барышына методик, оператив контрольне гамәлгә ашыра;

-мәдәни мирас объектларының сакланышына куркыныч янаганда теләсә нинди төрдәге эшләренә һәм хужалык эшчәнлеген туктату мәсьәләләрен карый һәм үз компетенциясе чикләрендә карар кабул итә;

2.5. МБУның фәнни-тикшеренү функциясе туган авыл халкының аның күзаллау мөмкин булган тарихындагы икътисади, сәяси, социаль һәм мәдәни үсешен фәнни өйрәнү юлы белән башкарыла.

2.6. Үзендәге тупланмалар профиле буенча МБУ үз эченә түбәндәге юнәлешләренә эченә алган фәнни-тикшеренү эшләрен гамәлгә ашыра:

-МБУ коллекцияләрен фәнни үзләштерү;

-тарихи-мәдәни мирас проблемаларына багышланган фәнни макаләләр эзерләү;

- тарихи-мәдәни мирас турында фәнни-практик конференцияләр, массакүләм мәдәни чаралар, семинарлар, түгәрәк өстәлләр үткәрү;

- МБУ район тарихын фәнни тикшерүләргә үз өлешен кертә. Фәнни тикшерүләр барышында тупланган мәгълүматны МБУ үз экспозицияләре һәм ММЧ аша популярлаштыра;

-МБУ ның укыту-тәрбия функциясе район халыклары тарихына фәнни караш формалаштырудан һәм халыкларның рухи тормышын баेतудан гыйбәрәт.

2.7.МБУ ның фәнни-тикшеренү эшләре нәтижеләре булып тематик-экспозицион планнар, экспедицияләр буенча фәнни хисаплар, аерым эсәр һәм

коллекцияларне фәнни тасвирлау, туган авылны өйрәнү буенча монография эшләре, аерым күчемле һәм күчемсез ядкәрләр турындагы мәкаләләр, музей эше өлкәсенә караган фәнни-методик эшләр тора;

2.8.МБУ ның экспозицион-күргәзмә эшчәнлегә перспектив һәм еллык планнарга туры китереп алып барыла, алар нигезендә тематик-экспозицион планнар һәм даими экспозицияларне, вакытлы күргәзмәләрне сәнгати бизәү проектлары төзелә. Биредә аларны сыйфатлы музей эсбаплары (стендлар, витриналар һ.б.) белән тәмин итү күздә тотыла.

2.9.МБУ ның экспозицион эшчәнлегә тарих фәне казанышларын һәм музей эшенең хәзерге заман принципларын исәпкә алып гамәлгә ашырыла. МБУ даими экспозицияларенең төп бурычы булып ватан тарихы һәм мәдәнияты үсешенең фәнни нигезләнгән картинасын булдыру тора. Яңа күренекле күчемле мәдәни байлык кәргән саен яки музей фондларындагы предметларны күргәзмәгә әзерләгәндә МБУ экспозицияләре яңартылырга, тулыландырылырга яки тулаем үзгәртеп корылырга мөмкин. Халык сәнгати промыселларын, декоратив-гамәли сәнгатьне үстерү, популярлаштыру һәм аларга ярдәм итү максатында МБУ сынлы һәм декоратив-гамәли сәнгать эсәрләреннән даими күргәзмә-ярминкәләр үткәрә.

2.10.МБУ регуляр рәвештә күчемле мәдәни байлык үрнәкләреннән, сынлы һәм декоратив-гамәли сәнгать эшләнмәләреннән вакытлы күргәзмәләр үткәрә, моның өчен үз фондларыннан, башка музей, учреждениеләр материалларыннан, шәхси тупланмалардан файдалана. Музей күргәзмәләренең тематикасы күренекле тарихи һәм мәдәни вакыйгаларга, хәзерге заман чынбарлыгына, жирле декоратив-гамәли сәнгать осталары һәм рәссамнар ижатына; башка районнар, өлкәләр, Россия Федерациясе республикалары осталары һәм рәссамнары ижатына багышланырга мөмкин. Күргәзмәләр шәхси, төркемле, юбилей уңаеннан, тематик һәм башкача итеп үткәрелергә мөмкин.

2.11. Экспозицион-күргәзмә эшчәнлекне пропагандалау формалары булып:

-китап бастыру;

-даими экспозицияларне һәм вакытлы күргәзмәләрне массакүләм мәгълүмат чараларында яктырту;

-МБУ га килүчеләргә экскурсион хезмәт күрсәтүне оештыру;

-консультацияләр үткәрү тора.

2.12. Коллекцияләр комплектлау максатында МБУ башка музейлар, коллекционерлар белән контактта тора; матди һәм рухи мәдәният һәйкәлләрен жыю буенча экспедицияләр оештыра.

2.13.Жыю-туплау эшчәнлеген гамәлгә ашыру һәм музей коллекцияларенең сакланышын тәмин итү өчен МБУ:

-үзәндәге матди һәм рухи мәдәният ядкәрләре тупланмасын “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегә” муниципаль казна учреждениесе комиссиясе тарафыннан расланган предметлар белән тулыландыра;

-музей коллекцияләрендә булган предметларның исәбен алып бара һәм аларны саклауны оештыра;

-фондлар оештыра һәм аларны фәнни инвентаризацияләү үткәрә;

-фондларның күчеп йөрүен теркәп бара;
-исәп-хисап, саклау, реставрация эшләрэн яхшырту буенча чаралар оештыра һәм үткәрә;

-музей предметларының алмаш фондын булдыра;

-башка кирәкле чараларны гамәлгә ашыра.

2.14.МБУ методик эшчәнлегенә төп формалары булып:

-хезмәт күрсәтүне карарга килүчеләр ихтыяжларын исәпкә алып оештыру; аларга Чүпрәле районы халыкларының мәдәнияты, көнкүреше буенча информациялар, тарихи мәгълүматлар белән якыннан танышу мөмкинлеге тудыру тора.

2.15.Район кешеләре арасында этнография, археология, география буенча мәгълүматларны тарату. Үсеп баручы буынның әхлакый үсешенә, аларның белем дәрәжәсе, ижади сәләте артуына булышлык итү.

2.16.Төп эшчәнлегенән тыш, МБУ гамәлдәге законнарга каршы килмәгән, Уставта күздә тотылган башка, шул исәптән эшмәкәрлек, эшчәнлеге дә алып бара ала:

-төп эшчәнлек буенча өстәмә түләүле хезмәт күрсәтү;

-мәгълүмати-белешмә хезмәте;

-лекцион һәм күргәзмә эшчәнлеге;

-күргәзмә-ярминкәләр оештыру;

-тарих, туган якны өйрәнү, этнография, декоратив-гамәли сәнгать, музей эше өлкәсе буенча консультацион хезмәт күрсәтү;

-экскурсион хезмәт күрсәтү;

-тантаналы чаралар үткәрүдә катнашу;

-басма эшләнмәләр, сәнгати сувенирлар, декоратив-гамәли сәнгать эшләнмәләре сату;

-халыкка һәм оешмаларга башка төр хезмәт күрсәтү.

2.17.Алынган табыш тулысы белән Уставта каралган бурычларны тормышка ашыру, шулай ук МБУ эшчәнлеге формаларын баеп һәм камилләштерү максатларына тотылса, мәдәни һәм экскурсион эшчәнлекнең теләсә кайсы формасы да эшмәкәрлек дип каралмый.

3.Идарә итү

3.1.МБУ белән идарә итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарына һәм әлеге Уставка туры китереп башкарыла.

3.2.Гамәлгә куючы МБУ Уставын һәм Уставка үзгәрешләр кертүне раслый, МБУ эшчәнлегенә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарына, гамәлгә кую документларына туры килүен контрольдә тотта.

3.3.МБУ эшчәнлеге сугышны, рәхимсезлек һәм көч куллануны, расачыл, милли, дини, сыйнфый яки башка төр күрә алмаучылыкны пропагандалауга алып барган очраклардан кала, Гамәлгә куючы бу эшчәнлеккә катнашмый.

3.4.МБУ директоры Уставка туры китереп һәм үз компетенциясе чикләрендә МБУ исеменнән ышаныч кәгазеннән башка эш итә; юридик һәм

физик затлар белән мөнәсәбәтләрдә аның мәнфәгатьләрен тәкъдим итә; Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында, әлеге Уставта билгеләнгән чикләрдә МБУ милкә һәм средстволары белән идарә итә; килешүләр, шул исәптән хезмәт килешүләре төзи; ышаныч кәгазьләре бирә; средстволар белән идарә итү хокукыннан файдалана; структура һәм штатлар расписаниесен раслый; үз компетенциясе чикләрендә МБУ ның барлык хезмәткәрләре өчен үтәлеше мәжбүри булган боерыклар чыгара һәм күрсәтмәләр бирә; МБУ эшчәнлегә нәтижеләре өчен шәхси җавап тотат.

3.5. МБУ хезмәткәрләре вазифалары тиешле белем дәрәжәсе һәм профиленә туры китереп биләнә.

3.6. МБУ хезмәткәрләре МБУ хезмәткәрләрен аттестацияләү турындагы Нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә системалы рәвештә аттестация узалар.

4. Төп хокуклары һәм бурычлары

4.1. Үз эшчәнлегендә МБУ гамәлдәге законнарда каралган хокуклардан файдалана.

Устав максатларын үтәү өчен МБУ түбәндәгеләргә хокуклы:

- музей өчен әһәмияте булган предметлар сатып алырга;

- үзгәндә булган финанс ресурслары, вакытлы ярдәм, билгеләнгән тәртиптә алда күрсәтелгән максатларда алынган ссуда һәм кредитлар хисабына төп һәм әйләнештәге средстволар сатып алырга яки арендага;

- хәйрия оешмаларыннан һәм башка оешмалардан, юридик һәм физик затлардан акча средстволарын һәм матди байлыкны бушлай кабул итәргә;

- үз эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен килешү нигезендә юридик һәм физик затлар җәлеп итәргә;

- МБУ ның эшмәкәрлек эшчәнлеген тормышка ашыру өчен Устав чикләрендә һәм Гамәлгә куючы карары белән структур берәмлекләр булдырырга;

- продукциягә, хезмәтләргә кулланучылар сорауыннан чыгып һәм төзелгән килешүләр нигезендә, Гамәлгә куючы белән килештереп, үз эшчәнлеген планлаштырырга һәм үсеш перспективаларын билгеләргә;

- законнарда һәм милек беркетү турындагы килешүдә каралган тәртиптә һәм чикләрдә үз эшчәнлегә максатларына туры китереп милеккә, төп, ярдәмче, алмаш һәм дублет фондларга ия булырга, алардан файдаланырга һәм алар белән идарә итәргә;

- устав максатлары нигезендә эшчәнлекнең төп төрләрен гамәлгә ашыру, хезмәткәрләргә бүләкләү һәм аларга матди ярдәм күрсәтү өчен түләүле хезмәтләрдән һәм эшмәкәрлектән кергән акча средстволарын сарыф итәргә;

- үз эшчәнлегә максатларында килешүләр, шул исәптән юридик һәм физик затлар белән, төзәргә һәм башка алыш-биреш гамәлләрен башкарырга;

- устав максатларына туры китереп күрсәткән хезмәтләрен гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә расланган бәяләр һәм тарифлар нигезендә реализацияләргә;

- Гамәлгә куючы белән килештереп структура һәм штатлар расписаниесен төзәргә һәм расларга;

- халыкка түләүле хезмәт күрсәтергә;

- халыкның гамәлдәге законнарда каралган категорияләренә, шулай ук оешмалар сорауы буенча башка затларга МБУ ның түләүле хезмәтләренә ташламалар билгеләргә;

- реклама максатында һәм уставта каралган башка максатларда үз символикасын файдаланырга;

- фәнни тикшеренү юнәлешендәге мәкаләләр, мәгълүматлар бастырырга; фәнни эшләр һәм аларның җыентыкларын, фәнни-белешмә, методик әдәбият, афишалар һәм башка төр реклама эшләнмәләрен реализацияләргә;

- гамәлдәге законнарда каралган башка хокукларны гамәлгә ашырырга.

4.2. МБУ бурычлы:

- тарихи-житештерү эшчәнлегә һәм социаль үсеш мәсьәләләрен чишкәндә МБУ хезмәткәрләренә инициативлылыгын үстәрүгә булышлык итәргә;

- милектән эффективлы файдаланырга;

- милекнең сакланышын һәм аны катгый рәвештә максатка ярашлы итеп файдалануны тәмин итәргә;

- тиешле бюджет финанслары бүленеп бирелгәндә милеккә капитал һәм агымдагы ремонт ясауны гамәлгә ашырырга;

- үз хезмәткәрләрен куркынычсыз хезмәт шартлары белән тәмин итәргә һәм билгеләнгән тәртиптә аларның сәламәтлегенә һәм эшкә сәләтлелегенә зыян китерелгән өчен җаваплы булырга;

- бюджет акчаларын катгый рәвештә расланган бүленеш һәм лимитларга туры китереп сарыф итәргә;

- МБУ әлегә Уставта каралганча мөстәкыйль хужалык эшчәнлегә алып барырга һәм бу эшчәнлектән кергән керем белән идарә итәргә хокуклы;

- МБУ ның матди-техник базасын ныгытырга;

- техника, янгын куркынычсызлыгын һәм милекне саклауны тәмин итәргә;

- “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә” муниципаль казна учреждениесенә тулысы белән расланган формаларда һәм эшчәнлекнең барлык төрләре буенча тиешле смета-финанс документациясен тапшырырга;

- эш кәгазьләренә (идарә, финанс-хужалык, шәхси состав документлары һ.б. документлар) сакланышы өчен җаваплы булырга;

- эш кәгазьләренә килешенгән исемлегә нигезендә фәнни-тарихи әһәмияткә ия булган документларны архив фондларына дәүләт саклауына тапшыруны тәмин итәргә;

- шәхси состав документларын билгеләнгән тәртиптә сакларга, кулланырга.

4.3. МБУ га оператив идарә итү хокукында беркетелгән милектән файдалануны һәм аның белән идарә итүне “Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә” муниципаль казна учреждениесенең контрольдә тоту.

5. Саклау фондлары, милек һәм аларны оештыру чыганакалары.

5.1. Үз эченә сынлы сэнгатъ, графика, скульптура, декоратив-гамәли сэнгатъ коллекцияләрен, археологик материалларны, китапханә һәм архив тупланмаларын алган; куллану әһәмиятенә, мәдәни, социаль һәм башка әһәмияткә ия булган; МБУ ның устав буенча эшчәнлеген тәэмин итү һәм саклау өчен аңа тапшырылган мәдәни һәм тарихи, күчемле һәм күчемсез милек дәүләт милке булып тора.

5.2. Музей фондлары әлеге Уставта билгеләнгән максатларга туры килгән аерым режимда сакланылырга тиешле һәм МБУ балансындагы милек составына кермәүче, хисап-саклау документларында исәпләнүче объектлар булып тора.

5.3. МБУ га устав буенча эшчәнлеген тәэмин итү өчен тапшырылган милек Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының муниципаль милке булып тора һәм МБУ га оператив идарә итү хокукында беркетелә.

5.3.1. Милекне аеруча кыйммәтле күчемле милек категориясенә кертү хакындагы карар күрсәтелгән милекне учреждениегә беркетү хакындагы карар белән бергә кабул ителә.

5.3.2. МБУ га үз уставы бурычларын үтәү өчен кирәк булган жир кишәрлеге аңа даими (вакыты чикләнми) файдалану хокукында бирелә.

5.3.3. Милек һәм жир кишәрлегенә милекчәсе булып “Чүпрәле муниципаль районы” муниципаль берәмлеге тора.

5.3.4. МБУ үзенә беркетелгән милек һәм жир кишәрлегенә карата файдалану һәм эш итү хокукын законнарда һәм милек беркетү хакындагы килешүдә билгеләнгән чикләрдә гамәлгә ашыра.

5.3.5. МБУ ның үзенә беркетелгән яки сатып алу өчен аңа бүлөп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган күчемсез һәм аеруча кыйммәтле күчемле милек белән Гамәлгә куючы ризалыгыннан башка идарә итәргә хокукы юк.

5.3.6. Калган милек, шул исәптән күчемсез милек, белән МБУ мөстәкыйль идарә итәргә хокукы.

5.4. МБУ милкен һәм финанс ресурсларын формалаштыру чыганакалары булып бюджет һәм бюджеттан тыш средстволар, шул исәптән:

- Муниципаль район бюджетыннан кертемнәр;
- Аңа милекчә (яки аның вәкиле) тарафыннан тапшырылган милек;
- Эшләнмәләренә сатудан, хезмәт күрсәтүдән, шулай ук хужалык эшчәнлегенә башка рөхсәт ителгән төрләреннән алынган керем;
- Физик һәм юридик затларның иганәчелек кертемнәре.

5.5. МБУ милек белән күчемсез милеккә һәм аның астындагы жир кишәрлегенә хокукы билгеләнгән тәртиптә теркәлү узу нигезендә идарә итә һәм аннан файдалана.

6. Исәп һәм хисап алып бару

6.1. МБУ үз эшенә нәтижеләренә оператив һәм бухгалтерлык исәп-хисабы, билгеләнгән формада статистик һәм бухгалтерлык хисабы алып бара;

Гамәлгә куючыга хисапны билгеләнгән формалар буенча тулы күләмдә, билгеләнгән срокларда, тапшыра.

6.2.Вазифаи затлар дәүләт хисапчылыгын бозган өчен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары билгеләгәнчә дисциплинар, матди яки жинаять жаваплылыгы тотта.

6.3.МБУ шәхси состав документларын исәпкә алып баруны һәм аларның сакланышын, шулай ук яңадан оештырылу һәм бетерелү очракларында аларның үз вакытында дәүләт саклауына тапшырылуын тәмин итә.

7. Яңадан оештырылу һәм бетерелү

7.1. МБУ ны яңадан оештыру (кушылу, кушу, бүлү, аеру, үзгәртү формаларында) һәм бетерү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарында каралган тәртиптә яки суд карары буенча гамәлгә ашырыла.

7.2. МБУ ны бетерү нәтижәсендә калган милек, бюджет, кредиторлар, МБУ хезмәткәрләре белән билгеләнгән тәртиптә исәп-хисап башкарылганнан соң, муниципаль район милкенә күчә.

МБУ га беркетелгән предметлар һәм музей коллекцияләре, Россия Федерациясенә музейлар һәм музей фондлары турындагы законнарына туры китереп, башка дәүләт музейларына тапшырыла.

7.3.МБУ ны яңадан оештырганда барлык документлар (идарә, финанс-хужалык, шәхси состав документлары һ.б.) законнарга туры китереп варис учреждениегә тапшырыла.

7.4.МБУ бетерелгәндә даими сакланыштагы документлар, фәнни-тарихи әһәмияткә ия документлар, шәхси состав документлары (боерыклар, шәхси эшләр, исәп карточкалары, шәхси счетлар һәм башкалар) районның архив фондына саклауга тапшырыла.

7.5. МБУ ны яңадан оештырганда һәм бетергәндә эштән жибәрелүче хезмәткәрләрнең хокукларын һәм мәнфәгатьләрен гамәлдәге законнарга туры китереп үтәү гарантияләнгән.

Яңадан оештырылу нәтижәсендә МБУ эшчәнлегенә максатларын үзгәртү рөхсәт ителми.

7.6.Бетерелү Гамәлгә куючы тарафыннан юридик затларга дәүләт теркәүен башкаручы орган белән килештереп төзелгән ликвидация комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7.7. Музей яңадан оештырылган яки бетерелгән дип Юридик затларның бердәм дәүләт реестрыннан төшерелеп калдырылган моменттан санала.

8. Мәнфәгатьләр конфликттын кисәтү һәм жайга салу

8.1. Мәнфәгатьләр конфликтын дип МБУ хезмәткәренә шәхси мәнфәгатьләре аның хезмәт вазифаларын тиешенчә башкаруына йогынты ясаганда һәм бу вакытта МБУ хезмәткәренә шәхси мәнфәгатьләре белән ул

эшлэгән МБУ ның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре арасында МБУ милкенә һәм (яки) аның эшлекле репутациясенә зыян салырдай каршылыктар килеп чыкканда яки килеп чыгарга мөмкин булганда барлыкка килгән вәзгыять кабул ителә.

8.2.МБУ хезмәткәренә аның хезмәт вазифаларын тиешенчә башкаруына йогынты ясаучы яки ясарга мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләре дип МБУ хезмәткәренә хезмәт вазифаларын башкаруына бәйлә рәвештә үзенә яки башка затларга акчалата керем, байлык, башка милек, шул исәптән милеккә хокук яки милеккә кагылышлы хезмәтләр алуы мөмкин булган мәнфәгатьләре кабул ителә.

8.3.МБУ директоры вазифаи бурычларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна алып баручы яки алып баруы мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләр барлыкка килүе хакында эш бирүчегә (Гамәлгә куючыга) хәбәр итәргә бурычлы.

8.4.МБУ хезмәткәре вазифаи бурычларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна алып баручы яки алып баруы мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләр барлыкка килүе хакында МБУ директорына хәбәр итәргә бурычлы. Хәбәр итү тәртибе, хәбәрләрдә булырга тиешле мәгълүматлар исемлеге, бу мәгълүматларны тикшерүне оештыру һәм хәбәрләрне теркәү тәртибе МБУ директоры тарафыннан билгеләнә.